

Umetniška gimnazija – glasbena smer

Modul B: petje – inštrument

Posodobljeni učni načrt

FAGOT

OBVEZNI PREDMET

420 ur

Posodobljeni učni načrt

FAGOT

Obvezni predmet (420 ur)

Posodobljeni učni načrt so pripravili:

Predsednik predmetne skupine:

doc. Zoran Mitev, Univerza v Ljubljani, Akademija za glasbo

Člana:

Paolo Calligaris, Slovenska filharmonija

Stanko Koren, prof.

Vodja in koordinator predmetnih skupin za pihala:

red. prof. Matej Zupan, Univerza v Ljubljani, Akademija za glasbo

Vodja področne skupine za glasbeno šolstvo:

dr. Dimitrij Beuermann, Zavod RS za šolstvo

Recenzenta:

Božidar Tumpej, prof. v pokojju, Univerza v Ljubljani, Akademija za glasbo

Milan Švagan, prof. v pokojju, Konservatorij za glasbo in balet Ljubljana

Izdala: Ministrstvo za izobraževanje, znanost, kulturo in šport, Zavod RS za šolstvo

Za ministrstvo: **dr. Žiga Turk**

Za zavod: **mag. Gregor Mohorčič**

Uredili: **izr. prof. mag. Ivan Florjanc, Marija Gregorc, prof., in mag. Tomaž Faganel**

Jezikovni pregled: **Mira Turk Škraba**

Objava na spletnem naslovu:

http://www.mizks.gov.si/si/delovna_podrocja/direktorat_za_srednje_in_visje_solstvo_ter_izobrazevanje_odraslih/sr_ednjesolsko_izobrazevanje/srednjesolski_izobrazevalni_programi/

Prva izdaja

Ljubljana, 2012

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

37.091.214:780.644.2(0.034.2)

MITEV, Zoran

Posodobljeni učni načrt. Fagot [Elektronski vir] : obvezni predmet : 420 ur / [pripravili Zoran Mitev, Paolo Calligaris, Stanko Koren]. - El. knjiga. - Ljubljana : Ministrstvo za izobraževanje, znanost, kulturo in šport : Zavod RS za šolstvo, 2012. - (Umetniška gimnazija - glasbena smer. Modul B, Petje - inštrument)

ISBN 978-961-03-0101-1 (pdf, Zavod RS za šolstvo)

1. Gl. stv. nasl. 2. Calligaris, Paolo 3. Koren, Stanko, 1965-
265649152

Posodobljeni učni načrt za predmet fagot je pripravila predmetna skupina za posodabljanje učnega načrta za fagot. Pri posodabljanju je izhajala iz učnega načrta za predmet fagot, določenega na 15. seji Strokovnega sveta RS za splošno izobraževanje, 7. 5. 1998. Posodobljeni učni načrt je posledica sprememb in novosti v pedagoški praksi na področju inštrumentalnega pouka.

Posodobljeni učni načrt je Strokovni svet RS za splošno izobraževanje določil na 154. seji 24. januarja 2013.

VSEBINA

1 OPREDELITEV PREDMETA.....	4
2 SPLOŠNI CILJI.....	4
3 OPERATIVNI CILJI IN VSEBINE.....	6
4 STANDARDI ZNANJA IN MINIMALNI STANDARDI ZNANJA.....	14
5 DIDAKTIČNA PRIPOROČILA.....	16
5.1 Preverjanje in ocenjevanje znanja.....	17
5.2 Medpredmetne povezave.....	18
6 MATERIALNI POGOJI.....	19
7 ZNANJE IZVAJALCEV.....	19

1 OPREDELITEV PREDMETA

Predmet fagot je obvezni predmet v programu umetniške gimnazije, modul B: petje – inštrument. Izvajamo ga v vseh letnikih programa v skupnem obsegu 420 ur.

Fagot izvira iz 16. stoletja, ko je bil v rabi enocevni dulcian. Zgodnjo obliko fagota je sredi 17. stoletja zasnoval izdelovalec glasbil Martin Hotteterre. Kasneje se je inštrument razvijal in izpopolnjeval, ponovni razvojni razcvet je doživel v 19. stoletju. V tem času se je razvijal v dveh smereh:

- po sistemu Buffet (igrajo ga predvsem v Franciji, Belgiji in Južni Ameriki),
- po sistemu Heckel (razširjen povsod drugod).

Razlika med njima je v igranju tako velika, da je nemogoče uporabljati oba sistema hkrati. V svoji aktualni različici je pomemben člen komornih in orkestrskih sestavov, atraktiven pa je tudi kot solistično glasbilo. Navzoč je v vseh slogovnih in zgodovinskih obdobjih, saj po tehtnosti tesno sledi najizrazitejšim solističnim inštrumentom. Basovsko pihalno ima tonski razpon štirih oktav od B¹ do f².

Seznanjanje s klasičnim načinom in modernimi tehnikami igranja vsekakor spada v okvire poučevanja predmeta fagot na ravni srednješolskega izobraževanja.

2 SPLOŠNI CILJI

Dijaki* pri predmetu fagot:

- usvajajo izvajalsko tehniko in izrazne značilnosti inštrumenta fagot;
- usvajajo intonacijo in ritem, spremljajo zvočna gibanja in spremljajo notni zapis;
- pomnijo ritmične vzorce, se zavedajo pomena glasbenih fraz, dosegajo znanje za nadaljevanje študija in se vključujejo v glasbene skupine;

* V tem učnem načrtu izraz *dijak* velja enakovredno za *dijaka* in *dijakinjo*. Enako izraz *učitelj* velja enakovredno za *učitelja* in *učiteljico*.

- na nastopih predstavljajo dosežke glasbene ustvarjalnosti;
- razvijajo svoje ustvarjalne sposobnosti;
- skrbijo za kakovost učnega jezika;
- poznajo, razumevajo in uporabljajo strokovne izraze v tujih jezikih;
- za doseganje učnih ciljev kritično uporabljajo informacijsko tehnologijo;
- uporabljajo računalniške programe;
- pridobivajo podatke iz različnih virov;
- za doseganje učnih ciljev razvijajo matematično znanje ter osnove znanosti in tehnologije;
- se navajajo na socialnost in odnosnost pri komorni igri in projektne delu;
- aktivno sodelujejo pri ustvarjalnih projektih ter si pridobivajo samoiniciativnost in podjetnost;
- predstavljajo svoje dosežke;
- vključujejo se v domača in mednarodna šolska partnerstva;
- se usposablajo za svoje bodoče delo;
- izvajajo dela slovenskih skladateljev;
- razvijajo sposobnost načrtovanja učenja;
- se sporazumevajo v slovenščini;
- razvijajo svojo nadarjenost in muzikalno usposobljenost;
- spremljajo in presojujejo uspešnost svojega učnega procesa;
- razvijajo odgovornost za svoje znanje;
- skupaj z učiteljem usmerjajo in razvijajo svoj učni proces;
- odkrivajo, razvijajo in poglobljajo glasbene sposobnosti in predznanje;
- ob sistematični vadbi razvijajo delovne navade in odnos do dela;
- se navajajo na estetsko doživljanje in razvijajo svoj glasbeni okus;
- razumejo in z uporabo usvojijo zakonitosti glasbene teorije;
- spoznavajo in izvajajo glasbena dela slovenskih ustvarjalcev;
- razvijajo zavest o pomenu ohranjanja narodove samobitnosti;
- spoznavajo enakost in različnost slovenske in evropske glasbene dediščine;
- razvijajo vzajemnost in se prilagajajo za enakopravno sodelovanje.

3 OPERATIVNI CILJI IN VSEBINE

Cilji in vsebine so urejeni po tematskih sklopih.

3.1.1 Tehnične in muzikalne prvine	
OPERATIVNI CILJI	VSEBINE
<p>Dijaki:</p> <ul style="list-style-type: none"> • se soočajo s postavljanjem oz. utrjevanjem zdravih temeljev igranja, pri čemer so v ospredju visoke zahteve, ki jih postavlja fagotistu poklicna glasbena praksa; • se na začetku šolanja seznanijo z morebitnimi tehničnimi pomanjkljivostmi, ki se zaradi manj zahtevnega gradiva na nižji stopnji še niso pokazale, in se posvetijo njihovemu odpravljanju; • se seznanijo z najpomembnejšimi tehničnimi poudarki (pravilna in sproščena drža telesa, pravilni nastavek, dihalna tehnika, oblikovanje tona, kontrola intonacije); • spoznavajo vsebine in literaturo, ki je prilagojena njihovim tehnično-muzikalnim zmogljivostim in posebnostim; • se seznanijo z lažjimi orkestrskimi soli. 	<ul style="list-style-type: none"> • Temeljne prvine igranja v osnovnem tonskem obsegu • Drža glasbila, dihanje, nastavek • Širjenje zvočnega obsega • Utemeljitev tehničnih prvin, kot so legato, prepričevanje, fleksibilnost, artikulacija • Tehnične vaje za vse omenjene elemente igranja • Lestvice <p>Literatura:</p> <ul style="list-style-type: none"> • E. Krakamp, Lestvice in akordi • M. A. Reichart, Dnevne vaje op. 5

3.1.2 Etude	
<p>Dijaki:</p> <ul style="list-style-type: none"> • z igranjem etud podpirajo cilje iz prejšnje alineje (Tehnične in muzikalne prvine); • izvajajo etude, ki dopolnjujejo vsebine in tehnične prvine, ki jih obravnavamo na tehničnem področju, posebno če gre za odpravljanje napak, popravljanje katere od tehničnih prvin ali nastavka; • natančno predelajo dve do tri etude na mesec. 	<ul style="list-style-type: none"> • J. Weissenborn, Študije za fagot op. 8/1 • K. Pivonka, Male etude za fagot • E. Ozi, 42 capriccov za fagot • C. Kopprasch, 60 etud za fagot, 1. zv.

3.1.3 Sonate in sonatine	
<p>Dijaki:</p> <ul style="list-style-type: none"> • izvajajo sonate v funkciji izgradnje tehničnih osnov in prilagojene stopnji njihovega predznanja; • ob izvajanju sonat kljub nižji zahtevnosti stopnji usvajajo prve zakonitosti sloga in razvijajo muzikalni izraz; • razvijajo sposobnost koncentracije in uspešnega nastopanja pred publiko; • z izvajanjem na pamet usvajajo vsebine globlje in bolj temeljito. 	<ul style="list-style-type: none"> • B. Marcello, Sonata za fagot v e-molu • B. de Boismartier, Sonata za fagot št. 5 • Druge baročne sonate oz. transkripcije skladb za fagot

3.1.4 Koncerti in koncertini	
<p>Dijaki:</p> <ul style="list-style-type: none"> • uresničujejo operativne cilje na področju koncertov oz. koncertinov, ki so enaki kot pri sonatah in sonatinah v zgornji alineji; • z izvajanjem na pamet usvajajo vsebine globlje in bolj temeljito. 	<ul style="list-style-type: none"> • A. Vivaldi, lažji koncerti (v C- in F-duru • W. Ferrari, Concertino in Fa op. 16 • K. Stamitz, Concert v F-duru • J. Ch. Bach, Koncert v C-duru • L. Milde, Concertino • Lažji baročni, klasicistični in romantični koncerti

3.1.5 Skladbe 19., 20. in 21. stoletja	
<p>Dijaki:</p> <ul style="list-style-type: none"> • spoznavajo literaturo za fagot od 19. stoletja naprej, ki ponuja številne skladbe primerne težavnostne stopnje; • razvijajo svoj muzikalno-tehnično raven s skladbami iz tega sklopa, ki zaradi svoje raznovrstnosti ponuja učitelju kar najboljše možnosti za smotrni izbor; • z izvajanjem na pamet usvajajo vsebine globlje in bolj temeljito. 	<ul style="list-style-type: none"> • H. Koch, Romanca za fagot in klavir • L. Milde, Dve lahki skladbi za fagot in klavir • M. Ravel, Habanera za fagot in klavir • J. Weissenborn, Capriccio za fagot in klavir

3.1.6 Skladbe slovenskih skladateljev	
<p>Dijaki:</p> <ul style="list-style-type: none"> • izvajajo skladbe slovenskih skladateljev, primerne svojim sposobnostim; • preko teh del vzpostavljajo odnos z umetnostjo in kulturo svojega kulturnega prostora. 	<ul style="list-style-type: none"> • P. Merkù Romanca za fagot in klavir • B. Glavina, Moderato • T. Habe, Tri oglate

3.2.1 Tehnične in muzikalne prvine	
<p>Dijaki:</p> <ul style="list-style-type: none"> • nadgrajujejo pridobljeno znanje ter širijo svoje tehnične in muzikalne zmogljivosti; • pod vodstvom učitelja postopoma širijo nabor tehničnega in didaktičnega gradiva; • postopoma vzpostavljajo sistem vsakodnevnih vaj čim širšega spektra tehničnih prvin; pri tem uporabljajo tako navedeno literaturo kot tudi vaje in sisteme tehničnega urjenja, ki niso izdani v knjižnih oblikah; • usvajajo nova gradiva in znanje, tako da ne zanemarjajo vidikov, s katerimi so se ukvarjali pred tem; • dijaka seznanimo z najvažnejšimi pomožnimi prijemi in trilčki; • dijak se lahko seznaniti z lažjimi orkestrskimi soli. 	<ul style="list-style-type: none"> • Nadgradnja že pridobljenega znanja vseh prvin igranja • Tehnične vaje za artikulacijo, legato, fleksibilnost • Durove, molove in kromatične lestvice na več ritmičnih in artikulacijskih načinov <p>Literatura:</p> <ul style="list-style-type: none"> • E. Krakamp, Lestvice in akordi • M. A. Reichart, Dnevne vaje op. 5

3.2.2 Etude	
<p>Dijaki:</p> <ul style="list-style-type: none"> • še vedno trdno povezujejo vsebine tega sklopa z operativnimi cilji sklopa muzikalnih in tehničnih prvin; • temeljito pripravijo dve do tri etude mesečno 	<ul style="list-style-type: none"> • J. Weisenborn, op. 8/2 • K. Pivonka, Male etude • L. Milde, 25 študij lestvic in akordov • C. Kopprasch, 60 etud za fagot, 2. zv.

3.2.3 Sonate in sonatine	
<p>Dijaki:</p> <ul style="list-style-type: none"> • izvajajo sonate v funkciji utrjevanja tehničnih osnov; • usvajajo in poglobljajo znanje o zakonitostih sloga in razvijajo muzikalni izraz; • razvijajo sposobnost koncentracije in uspešnega nastopanja pred občinstvom; • z izvajanjem na pamet usvajajo vsebine globlje in bolj temeljito. 	<ul style="list-style-type: none"> • B. Marcello, Sonata za fagot in klavir v G-duru • B. De Boismertier, Sonata št. 5 • J. E. Galliard, Sonata v G-duru • G. Ph. Telemann, Sonata v Es-duru • Lažje sonate tujih in domačih skladateljev 20. in 21. stoletja

3.2.4 Koncerti in koncertini	
<p>Dijaki:</p> <ul style="list-style-type: none"> • uresničujejo operativne cilje na področju koncertov oz. koncertinov, ki so enaki kot pri sonatah in sonatinah v zgornji alineji; • z obravnavanjem izvornih del literature za fagot v še večji mer spoznavajo muzikalne in slogovne prvine; • z izvajanjem na pamet usvajajo vsebine globlje in bolj temeljito. 	<ul style="list-style-type: none"> • A. Vivaldi, Koncert v d-molu, C-duru ali v F-duru • F. Danzi, Koncert za fagot v F-duru in v C-duru • F. Devienne, različni koncerti • J. Ch. Bach, Koncert v B-duru

3.2.5 Skladbe 19., 20. in 21. stoletja	
<p>Dijaki:</p> <ul style="list-style-type: none"> • s študijem navedenih del iz obdobja romantike in kasnejših slogovnih obdobij razvijajo zvočnost in izraz, brez katerih si ni mogoče predstavljati standardne orkestrske, komorne in druge glasbene literature; • ob tovrstnih vsebinah spoznavajo fraziranje daljših melodičnih linij in večjih dinamičnih gradacij; • z izvajanjem na pamet usvajajo vsebine globlje in bolj temeljito. 	<ul style="list-style-type: none"> • L. Milde, Tarantella • S. Rajčić, Pisma i igre za fagot i klavir • R. Glière, Impromptu • A. Grgin, Mala suita • P. Lantier, Dance bouffonne

3.2.6 Skladbe slovenskih skladateljev	
<p>Dijaki:</p> <ul style="list-style-type: none"> • izvajajo skladbe slovenskih skladateljev, primerne svojim sposobnostim • preko teh del vzpostavljajo odnos z umetnostjo in kulturo svojega kulturnega prostora 	<ul style="list-style-type: none"> • I. Petrič, Koncertna suita za fagot in godalni orkester • T. Habe, Caprice • B. Glavina, Cantabile in Giocoso • N. Firšt, Pozdrav iz Pirana

Poleg navedenih za doseganje ciljev lahko uporabljamo tudi druge izbirne vsebine.

3.3.1 Tehnične in muzikalne prvine	
<p>Dijaki:</p> <ul style="list-style-type: none"> • že rutinsko uporabljajo sistem tehničnih vaj, ki pokriva vse bistvene vidike igranja v tehničnem smislu (legato, fleksibilnost, artikulacija, tonski obseg, dinamika); • poleg zmogljivosti izboljšujejo tudi zanesljivost; • stalno razvijajo estetsko dožemanje zvoka; • se seznanijo z orkestrskimi soli; • igranju vzporednih terc dodajo igranje vzporednih kvart in kvint; • začnejo samostojno izdelovati ustnike. 	<ul style="list-style-type: none"> • Nadgradnja že pridobljenega znanja vseh elementov igranja • Durove, molove in kromatične lestvice na več ritmičnih in artikulacijskih načinov <p>Literatura:</p> <ul style="list-style-type: none"> • E. Krakamp, Lestvice in akordi • M. A. Reichart, Dnevne vaje op. 5 • M. Allard, Tehnične vaje • V. Popov, Tehnične vaje

3.3.2 Etude	
<p>Dijaki:</p> <ul style="list-style-type: none"> • etud ne podrejajo več samo izgradnji osnovnih tehničnih temeljev za igranje, temveč jih dojemajo celoviteje v smislu razvoja tehnične kompetentnosti in virtuoznosti; • velik poudarek namenjajo estetski in slogovni komponenti; • progresivno povečujejo zmogljivost (tako v smislu hitrosti kot vzdržljivosti); • se naučijo etude čim bolj temeljito, da s tem pridobijo tehnično znanje ter muzikalno zrelost. 	<ul style="list-style-type: none"> • J. Weisenborn, Basson Studies op.8/2 • L. Milde, op. 24 in 25 • L. Milde, Koncertne etude op. 26, 1. zv. • K. Pivonka, Ritmične etude

3.3.3 Sonate in sonatine	
<p>Dijaki:</p> <ul style="list-style-type: none"> • nadaljujejo z delom na tem področju glasbene literature na podlagi istih temeljnih principov kot v prejšnjih letnikih; • razvijajo dožemanje slogovnih estetskih dimenzij; • razvijajo celosten pogled na delo; • krepijo koncertantno kondicijo; • z izvajanjem na pamet usvajajo vsebine globlje in bolj temeljito. 	<ul style="list-style-type: none"> • G. Ph. Telemann, Sonata v e-molu • J. E. Gelliard, Sonata za fagot v C-duru • G. Viozzi, Sonata za fagot • W. A. Mozart, Sonata • O. Ozi, Šest velikih sonat za dva fagota

3.3.4 Koncerti in koncertini	
<p>Dijaki:</p> <ul style="list-style-type: none"> • uresničujejo operativne cilje na področju koncertov oz. koncertinov, ki so enaki kot pri sonatah in sonatinah v zgornji alineji; • se seznanijo z zgodovinskimi vidiki izvajanja, z omejitvami in zvočnimi značilnostmi glasbila tiste dobe; • uporabljajo muzikološko primerne izdaje navedenih del; • z izvajanjem na pamet usvajajo vsebine globlje in bolj temeljito. 	<ul style="list-style-type: none"> • A. Vivaldi, Koncert v F-duru • A. Vivaldi, Koncert v a-molu • J. Ch. Bach, Koncert v B-duru • J. Ch. Bach, Koncert v Es-duru • V. David, Concertino • B. Bjeliski, Koncert v B-duru • A. Koželuh, Koncert v C-duru

3.3.5 Skladbe 19., 20. in 21. stoletja	
<p>Dijaki:</p> <ul style="list-style-type: none"> • nadaljujejo z delom na tem področju glasbene literature na podlagi istih temeljnih principov kot v prejšnjih letnikih; • razvijajo sposobnost dinamičnih kontrastov, daljših melodičnih linij, ekstremnih artikulacijskih elementov in virtuoznosti; • s študijem sodobnejših del si širijo obzorja in spodbujajo interes za neznano. 	<ul style="list-style-type: none"> • G. Grovlez, Sicilienne et Allegro gicoso • A. Kolomic, Scherzo za fagot in klavir • A. Longa, Suita za fagot in klavir • J. W. Kaluoda, Tema, variacije in rondo • M. Piérne, Solo de concert • O. Miroshnikov, Scherzo

3.3.6 Skladbe slovenskih skladateljev	
<p>Dijaki:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pod mentorstvom učitelja redno vključujejo dela slovenskih skladateljev v svoj program; • preko njih spoznavajo slovensko glasbeno ustvarjalnost; • vzpostavljajo odnos z umetnostjo in kulturo svojega kulturnega prostora. 	<ul style="list-style-type: none"> • N. Firšt, Pogled • A. Srebotnjak, Šest skladb • I. Petrič, Tri kratke skladbe

Poleg navedenih za doseganje ciljev lahko uporabljamo tudi druge izbirne vsebine.

3.4.1 Tehnične in muzikalne prvine	
<p>Dijaki:</p> <ul style="list-style-type: none"> • do konca razvijejo (ali pa vzdržujejo in izboljšujejo že doseženo) glasbenotehnično raven, ki omogoča izvedbo maturitetnega programa in sprejemnega izpita na visoki šoli; • izpopolnjujejo vse tehnične veščine, posebej se posvečajo zahtevnejšim; • se odločno soočajo s skrajnima deloma tonskega obsega; • razvijajo dinamične zmogljivosti, hitrost in fleksibilnost; • poseben poudarek namenjajo zanesljivosti in koncentraciji ter estetiki tonskega podajanja; • samostojno analizirajo svoje tehnično znanje in iščejo potrebna gradiva za nadaljnji razvoj; • se seznanijo s težjimi orkestrskimi soli; • nadaljujejo s samostojnim izdelovanjem ustnikov; • se seznanijo z novimi načini igranja, ki so potrebni za izvajanje modernejših skladb; • igrajo na različek fagota kontrafagot. 	<ul style="list-style-type: none"> • Nadgradnja in utrjevanje pridobljenega znanja vseh prvin igranja • Durove, molove in kromatične lestvice na več ritmičnih in artikulacijskih načinov • Vzporedne terce, kvarte in kvinte <p>Literatura:</p> <ul style="list-style-type: none"> • E. Krakamp, Lestvice in akordi • M. A. Reichart, Dnevne vaje op. 5 • M. Allard, Tehnične vaje • V. Popov, Tehnične vaje

3.4.2 Etude	
<p>Dijaki:</p> <ul style="list-style-type: none"> • nadaljujejo s študijem etud različnih vsebin višje zahtevnosti. 	<ul style="list-style-type: none"> • L. Milde, 25 študij lestvic in akordov op. 24 • L. Milde, Koncertne študije op. 26, 1. in 2. zv. • E. Bozza, 15 etud za fagot (2., 3., 4., 6., 8., 9., 11., 12., 13. in 15.)

3.4.3 Sonate in sonatine	
<p>Dijaki:</p> <ul style="list-style-type: none"> • poseben poudarek namenijo sonati, ki je sestavni del maturitetnega izpita in morebitnega programa sprejemnih izpitov na visoko šolo; • poglobljeno naštudirajo delo in se temeljito posvetijo tako detajlu kot celostnemu vtisu izvedbe na odru; • se poglobijo v vse elemente interpretacije dela; • z izvajanjem na pamet usvajajo vsebine 	<ul style="list-style-type: none"> • P. Hindemith, Sonata za fagot in klavir • C. Saint-Saëns, Sonata za fagot in klavir • A. Tansman, Suite za fagot • H. E. Apostel, Sonatina za fagot solo • G. Ph. Telemann, Sonata za fagot v f-molu • G. Fr. Fasch, Sonata za fagot in klavir v C-duru in v D-duru • L. Mercè, Sonata v c-molu

<p>globlje in bolj temeljito ter ustvarijo prepričljivejši vtis interpretacije;</p> <ul style="list-style-type: none"> • tehnična sposobnost in muzikalna zrelost omogočata dijaku igranje skoraj vseh sonat, razen najtežjih, ki so predvidene za študij na visoki oz. univerzitetni stopnji. 	
---	--

3.4.4 Koncerti in koncertini	
<p>Dijaki:</p> <ul style="list-style-type: none"> • uresničujejo operativne cilje na področju koncertov oz. koncertinov, ki so enaki kot pri sonatah in sonatinah v zgornji alineji; • se z gradivom seznanijo tudi s pomočjo vseh dostopnih avdio medijev, analizirajo izvedbe in pridobivajo potrebne informacije; • po možnosti sami obdelajo gradivo z vidika artikulacije in samostojno pripravijo oz. izberejo kadence, če jih predvideva skladba. 	<ul style="list-style-type: none"> • A. Vivaldi, Koncert v F-duru in v e-molu • W. A. Mozart, Koncert v B-duru • J. Pauer, Koncert za fagot • M. Weber, Koncert za fagot • F. Danzi, Koncert za fagot v B-duru • J. A. Koželuh, Koncert v C-duru • J. F. Devienne, Koncert za fagot • L. M. Škerjanc, Koncert za fagot • P. Ramovš, Concerto piccolo za fagot in godala

3.4.5 Skladbe 19., 20. in 21. stoletja	
<p>Dijaki:</p> <ul style="list-style-type: none"> • še naprej razvijajo vse vidike tega sklopa vsebin, ki so jih obravnavali med dosedanjim šolanjem; • skušajo preko del tega sklopa še posebno izraziti svoje individualne izrazne, muzikalne, virtuosne ali kakšne druge umetniške kvalitete ali posebnosti; • igrajo skladbe 20. in 21. stoletja. 	<ul style="list-style-type: none"> • C. Rene, Solo de concert za fagot in klavir • G. Pierne, Prelude de concert za fagot in klavir • G. Grovlez, Sicilienne in Allegro giocoso • C. M. Weber, Andante in rondo ungarese • O. Mirošnikov, Scherzo za fagot in klavir • E. Petrovics, Pasacaglia in blues za fagot in klavir • K. Mikloš, Dialogi za fagot in klavir • J. Sari, Meditacija za fagot in klavir

3.4.6 Skladbe slovenskih skladateljev	
<p>Dijaki:</p> <ul style="list-style-type: none"> • uresničujejo operativne cilje na področju skladb slovenskih skladateljev, ki so enaki kot v tretjem letniku; • pod mentorstvom učitelja izberejo ter temeljito naštudirajo delo slovenskega skladatelja za svoj maturitetni program. 	<ul style="list-style-type: none"> • I. Petrić, Sonata • N. Firšt, SSSSS • J. Golob, Glasba • T. Habe, Capriccio

Poleg navedenih za doseganje ciljev lahko uporabljamo tudi druge izbirne vsebine.

4 STANDARDI ZNANJA IN MINIMALNI STANDARDI ZNANJA

Standardi znanja so določeni z obvladovanjem posameznih sklopov predpisanih vsebin in izkazujejo pričakovano stopnjo obvladovanja klarineta in sporočanja glasbe z njim, kar se izraža na področjih tehnike in obvladovanja inštrumenta, muzikalnosti in izraznosti, natančnosti in zanesljivosti, vzdržljivosti in koncentracije ter težavnosti izvajanega programa.

Minimalni standardi znanja so operacionalizirani cilji (količina in kakovost znanja, spretnosti in veščin), ki naj bi jih dijak dosegel in izkazal za pozitivno oceno (zadostno) in so tista kakovost in količina znanja, spretnosti in veščin, ki sta nujni za nadaljnje učenje in razvoj pri določenem predmetu. So mejna kategorija obvladovanja inštrumenta, pri čemer sta tehnika in izraznost muziciranja omejeni in je mogoče ugotoviti težave v doseganju kakovostnega tona oz. zvoka. Kljub temu da se pojavljajo napake v notah, ritmu, slogu in je mnogo v partituri predpisanih glasbenih oznak spregledanih ali ne popolnoma pravilno izvedenih, da sta omejeni interpretacija in muzikalna izvedba ter je morda malo lažji tudi sam glasbeni program, pa dijakova duševna in telesna vzdržljivost še vedno izkazuje sprejemljivo izvedbo celotnega programa, zahtevano ustrezno razvito tehniko ter še sprejemljivo razumevanje in izvajanje glasbe.

Minimalni standardi znanja so izraženi v izpitnih vsebinah po posameznih letnikih.

V vseh letnikih dijaki vsaj eno skladbo izvajajo na pamet.

1. letnik:

- lestvica (durova in vzporedna molova lestvica s trozvoki in D7) (navedena v 3.1.1);
- dve etudi različnih značajev (navedeni v 3.2.1);
- stavek sonate (naveden v 3.1.3);
- stavek koncerta (naveden v 3.1.4);
- delo slovenskega skladatelja (navedeno v 3.1.6);
- dva lažja orkestrska sola.

2. letnik:

- lestvica (durova in vzporedna molova lestvica s trozvoki in D7, zm7) (navedena v 3.2.1);

- dve etudi različnih značajev (navedeni v 3.2.2);
- sonata ali druga ciklična skladba (navedena v 3.2.3);
- koncert (naveden v 3.2.4);
- delo slovenskega skladatelja (navedeno v 3.2.6);
- dva orkestrska sola.

3. letnik:

- lestvica (durova in vzporedna molova lestvica s trozvoki in D7, zm7) (navedena v 3.3.1);
- dve etudi različnih značajev (navedeni v 3.3.2);
- sonata ali druga ciklična skladba (navedena v 3.3.3);
- koncert (naveden v 3.3.4);
- delo slovenskega skladatelja (navedeno v 3.3.6);
- dva težja orkestrska sola.

4. letnik:

Dijak, ki opravlja maturo iz izbirnega predmeta glasba, ne opravlja letnega izpita. V tem primeru dijak konča predmet v četrtem letniku z razredno oceno.

- lestvica (durova in vzporedna molova lestvica s trozvoki in D7, zm7) (navedena v 3.4.1);
- dve etudi različnih značajev (navedeni v 3.4.2);
- sonata ali druga ciklična skladba (navedena v 3.4.3);
- koncert (naveden v 3.4.4);
- delo slovenskega skladatelja (navedeno v 3.4.6);
- dva težja orkestrska sola.

5 DIDAKTIČNA PRIPOROČILA

Pouk glasbe z dejavnostmi in vsebinami prispeva k splošnemu in glasbenemu razvoju dijakov ter razvija zmožnosti vseživljenjskega učenja. Učenje in poučevanje glasbe bo uspešno, če bo celostno, dejavno in ustvarjalno. Tak pristop spodbuja in omogoča doseganje splošnih in operativnih glasbenih ciljev na čustvenem, socialnem, gibalnem in spoznavnem razvojnem področju.

Učni načrt nadgrajuje poznavanje glasbe, ki se v praksi lahko udejanji s skrbno in gospodarno načrtovanimi in izpeljanimi učnimi urami. Učitelj avtonomno oblikuje posamezne učne sklope, tako da smiselno povezuje posamezne glasbene dejavnosti z operativnimi razvojnimi cilji in vsebinami. Zaporedje in globino vsebin ter metode in oblike dela učitelj prilagaja glede na potrebe, zmožnosti in pričakovanja dijakov.

Zaradi individualnega pristopa k dijaku ter zaradi upoštevanja njegovih fizičnih, psihičnih in glasbenih dispozicij naj učni načrt za pedagoga ne pomeni neke toge obveznosti, temveč naj s sistematično razvrščenim gradivom nakaže posamezne težavnostne stopnje, ki učitelju služijo za orientacijo in pomoč pri razvoju mladega glasbenika.

Temeljno poslanstvo učitelja je razvijanje glasbenega čuta in ustvarjanje potrebe po muziciranju pri dijakih. Ob tem ne smemo pozabiti, da je bistvena naloga v času izobraževanja na srednji šoli izgradnja vseh temeljnih tehničnih prvin, ki omogočajo fagotistovo profesionalno udejstvovanje. Pomembna je dolgoročna vizija dijakovega razvoja v vseh elementih fagotske igre in z vidika visokih poklicnih zahtev, da ne bi morebitno stremljenje k doseganju trenutnih rezultatov povzročilo primanjkljajev pri postavitvi, kar bi pripeljalo do nepremostljivih ovir na višjih stopnjah izobraževanja. Med najpomembnejše tehnične temelje za profesionalni razvoj, ki jim moramo posvetiti vso pozornost, so pravilni nastavek, nadzor sproščenega telesa, dihalna tehnika, artikulacija in oblikovanje zvoka, ki ustreza poklicnim merilom estetskih in akustičnih kvalitet.

Za doseg omenjenih ciljev je bistvenega pomena tudi vzpostavitev pravilnega sistema vsakodnevne vadbe, tako v vsebinskem kot v količinskem smislu. Učitelj naj bo na to pozoren vsa štiri leta. Z dijakom naj izdelata natančen načrt, v katerem so zajete vse vsebine, ki so

predvidene v srednješolskem izobraževanju. Ob sistematični vadbi naj dijaki razvijajo voljo, disciplino, vztrajnost, doslednost in samostojnost, spoznavajo potrebo po načrtnem delu in neprestanem izpopolnjevanju ter s tem utrjujejo delovne navade in odnos do dela. Tako dosežena spoznanja in glasbeno znanje morajo postati pomemben del splošne kulture vsakega dijaka. Prav tako pomembna je načrtna, sistematična psihološka priprava dijaka na nastope, izpite in tekmovanja, pri čemer mora biti optimalna realizacija omenjenih poustvarjalnih možnosti končni cilj dolgoročnega načrtnega dela.

Učitelj naj spodbuja dijaka tudi k obisku koncertov, ki so pomemben vir izkušenj in informacij, ki jih ne more dati sam pouk; dijak tako spoznava bogastvo glasbene literature in se srečuje z interpretativnimi dosežki priznanih umetnikov, kar oblikuje njegovo umetniško osebnost; ob tem spoznava zakonitosti poklicnega dela svojega področja tudi s praktičnih, z organizacijskih in drugih vidikov, ki pomembno vplivajo na to dejavnost.

Za nemoteno izvajanje pouka je v proces šolanja vključen tudi korepetitor.

5.1 Preverjanje in ocenjevanje znanja

Pomembno je, da ločimo preverjanje in ocenjevanje. Rezultatov preverjanja ne uporabimo za ocenjevanje.

Preverjanje

Pri preverjanju znanja učitelj redno spremlja dijakov razvoj in napredek, preverja njegovo moč dojetanja, raven znanja in zmožnosti, pa tudi daje dijaku povratne informacije o njegovem napredovanju. Sprotno razčlenjevanje dijakovih dosežkov znanja in morebitnih pomanjkljivosti lahko ustvarja kar najbolj celovito in realno sliko o napredku in morebitnih zagatah posameznega dijaka; na tem temelju učinkoviteje pripravimo načrt nadaljnjega dela, dajemo jasnejše napotke za uspešnejšo vadbo oz. učenje.

Preverjati je treba redno in na različne načine, na področjih, kot so navedena.

Učitelj preverja znanje:

- pri vsaki individualni uri pouka,
- na internih in javnih nastopih.

K preverjanju lahko učitelj občasno povabi tudi druge učitelje istega ali sorodnega predmeta, kar bo okrepilo timsko delo, izmenjavo izkušenj in usklajevanje meril.

Ocenjevanje

Glede na naravo inštrumentalnega pouka dijakovo znanje ocenjujemo z izvedbo izbranih glasbenih vsebin pri pouku in na nastopih. Ocenjujemo tehnično obvladovanje inštrumenta, natančnost in zanesljivost izvedbe, prikaz muzikalnosti ter težavnost programa. Na letnem izpitu določi končno oceno izpitna komisija.

5. 2 Medpredmetne povezave

Namen interdisciplinarnega povezovanja med bolj ali manj sorodnimi predmeti je močnejša vez ter vzajemno učinkovanje in prenosljivost znanja, s čimer gradimo pogoje za večjo ustvarjalnost, podjetnost in boljše didaktično učinkovitost na vseh vpletenih predmetnih področjih. Večja prenosljivost znanja oblikuje tudi samostojnejšo osebnost, ki se lažje spopada z različnimi izzivi v stroki in v življenju. Zmožnost povezovanja različnih znanj, uvidov in spretnosti pa hkrati prispeva k večji kulturni in etični zavesti ter osebnostni trdnosti posameznika.

Medpredmetno povezovanje pomeni iskanje povezav svojega predmeta z drugimi predmetnimi področji, sodelovanje učiteljev različnih predmetnih področij v učno-vzgojnih dejavnostih, vzajemno načrtovanje skupne ali sočasne obravnave sorodnih vsebin ipd. Učitelj se povezuje z drugimi strokovnimi člani pedagoškega aktiva, sodeluje pri načrtovanju medpredmetnih povezav in ustvarjalno sodeluje pri izvajanju učnega procesa.

Dijaki se medpredmetno ustvarjalno različno povezujejo z drugimi glasbeniki: pri komorni igri, v vokalno-inštrumentalnih sestavih, pri igranju v različnih orkestrih, pri korepeticijah ipd. Svoje teoretsko znanje, pridobljeno pri pouku solfeggia, harmonije, kontrapunkta, oblikoslovja, pa tudi zgodovine, umetnostne ter zlasti glasbene zgodovine, pa lahko uporabljajo pri kompozicijski in slogovni analizi skladb, kar je v prid boljšemu razumevanju in posledično tudi bolj kakovostni izvedbi. Ob razločevanju in pronicanju v slogovne posebnosti npr. baroka, klasike, romantike ipd. si dijaki ustvarjajo močnejši osebni uvid v značaj, vsebino in posebnosti določenega zgodovinskega obdobja slovenske in evropske zgodovine.

Obstajajo tudi druge medpredmetne povezave, ki so bolj splošne narave, o čemer govorijo številne specifične mednarodne študije in raziskave.

6 MATERIALNI POGOJI

Cilji vzgojno-izobraževalnega procesa predmeta fagot terjajo za svoje uresničevanje primerno veliko, zračno, akustično in zvočno izolirano učilnico. Opremljena mora biti s klavirjem ali pianinom, metronomom, ogledalom ter avdiovizualnimi sredstvi.

Šola naj bi imela na voljo kakovostno glasbilo, orodje in material za izdelovanje ustnikov.

Za izvajanje pouka je v četrtem letniku potreben tudi različek fagota kontrafagot.

7 ZNANJE IZVAJALCEV

Izvajalci	Znanje
Učitelj	Fagot
Korepetitor	Klavir